

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacția și Administrația
PIAȚA LIBERTĂȚII BRAȘOV
Telefon 226
Abonament anual 200 lei
Pentru străinătate 500 lei
Anunțuri, reclame, după tarifi

Fondată la 1838 de George Barițiu

Apare în fie-care zi de lucru

La Budapesta, guvernul procedează la un acord cu partidele opoziției. În ce scop, nu e greu de ghicit în situația gravă internațională.

Guvernul Brătianu continuă însă provocățiunile la adresa opoziției. Liberalii fac politică de partid, nu de stat.

Jubileul d-lui Iuliu Maniu

Sub titlul „O aniversare națională”, ziarul „Epoca” publică la loc de frunte următoarele rânduri:

„Eri, Luni, 8 Ianuarie, d-l Iuliu Maniu, șeful Partidului național român, a intrat în al 50-lea an al vieții sale.

La serbătorirea acestei aniversări, care a alcătuit prilejul unei înălțătoare manifestări naționale din partea fraților noștri ardeleni, s'a unit din toată inima întreaga suflare românească.

După cum înainte de înfăptuirea unității noastre naționale, Iuliu Maniu, în treizeci de ani de neîncetată luptă pentru afirmarea și menținerea neștirbită a individualității etnice a românilor de peste muni, reprezenta speranța triumfului zilelor pe care astăzi le trăim eu toți, tot astfel acum Iuliu Maniu, prin locul care-l ocupă în viața publică a României reîntregite, reprezintă pentru întreaga țară speranța desăvârșirii unității sufletești a neamului și a îndrumării vieții interne a Statului român, pe drumul cel drept și adevărat.

Trecutul său care se confundă cu cele mai înălțătoare pagini din martirologiul și epopea neamului românesc; înțelepciunea minții sale prevăzătoare și ponderate; sufletul său curat și autoritatea sa morală, alcătuiesc cea mai temeinică cheazășie pentru marea lui chemare.

Li urăm viață îndelungă și spornică pentru înfăptuirea deplină a gândului său, care este una cu tugetul și nădejdea de mai bine a neamului întreg”.

Răspuns ministrului falsificator

Furturi de acte secrete de stat la ministerul de externe

Nouă declarații ale d-lui Dr. Alex. Vaida.

Cine a falsificat? Cine a sustras dosarele?

Luând cunoștință de acuzațiunile d-lui ministru Mărzescu, d-l Vaida-Voevod a făcut ziarului „Adevărul” următoarele declarații, cari demonstrează public falsurile îndrăzneje ale ministrului de externe ad-interim:

— „D-l Mărzescu spre satisfacția mea, s'a hotărât în fine, să publice, deși indirect, reproducând după „Universul” în „Viitorul” din 5 Decembrie, sub firma sa proprie, un răspuns la constatarea de către mine a falsului pe care l'a comis, voind pe baza schimonosirii unei telegramme adresate de mine din Londra d-lui Ștefan Pop, să-l prezinte pe fostul ministru de interne, d-rul Lupu, drept bolșevic, iar pe mine, fostul ministru de externe, prim delegat al țării și imputernicitul M. Sale, drept complice.

Constat:

1) D-l Mărzescu a comis un abuz flagrant și o ilegalitate în situația sa oficială de ministru de externe ad-interim, divulgând d.n interes meschin, pentru obținerea unui succes momentan demagogic contra unui adversar politic, conținutul unor documente oficiale, cari sunt proprietatea Statului, de cari d-sa nu putea abuza în calitatea sa de ministru;

2) având și eu copiile telegramelor schimbate între mine și d-l Ștefan C Pop, în legitimă apărare am redus la justa lor valoare, falsificările intenționate și conștiente ale d-lui Mărzescu;

3) i-am propus d-lui Mărzescu ca, întrucât conștiința d-sale e liniștită, să primească un jurm, care să stabilească, dacă d-sa a comis ori nu o falsificare a textului telegramelor schimbate între Ștefan Pop și mine în chestia tratativei cu Rusia, telegramme, în cari provine numele d-rului Lupu. Am făcut această propunere, spre a-i tăia d-lui Mărzescu, pretextul de a se îngredi în dosul secretului oficial, el, care nu s'a sfitit de a divulga crâmpee tendențios falsificate din aceste secrete.

In fața acestei situații remarc:

D-l Mărzescu în numărul din 30 Dec. al „Viitorului” cere să se publice telegrama cu No. 422, iar după ce am constatat că această telegramă nu este 422, ci 433, d-sa recunoaște mica greșeală și afirmă:

„Aceasta este în adevăr telegrama, la care m'am referit eu în parlament. Dar de astădată am marea satisfacție să constat că pasagiile publicate corespund exact acelor citate de mine în parlament și care vorbesc și de emisarii d-rului Lupu și de creditul pe care d-sa îl avea în Rusia, după însăși constatarea d-lui Vaida”.

Să-mi permită d-l Mărzescu să constate că d-sa comite pentru a doua oară aceeași falsificare, pe care a comis-o deja cu ocazia faimosului său debut în Camera.

Conform textului autentic al discursului d-lui Mărzescu, publicat în „Viitorul” din 28 Dec. (după notele stenografice), d-sa a zis:

„V'am cerut ca Lupu să susție intervenția mea prin emisari. Nu știu ce rezultat a obținut.

Sper că această săptămână va aduce o hotărâre asupra Basarabiei și a ungurilor.

Cred că Lupu are, în situația actuală credit în Rusia”.

Iată acum textul autentic:

„Am continuat să cer să se ușureze situația noastră și acela a bolșevicilor printr-o declarație a consiliului spunând că, în virtutea dreptului de autodeterminare, frontierele actuale sunt considerate ca de drept. V'am cerut ca Lupu să susție intervenția mea prin emisari. Nu știu ce rezultat a obținut. Ciotor comunică că are speranțe bine întemeiate să obție tezaurul dela Moscova. Pentru a stabili furniturile destinate țării și pierdute în Rusia, cât și pentru chestia prizonierilor, Ciotor a cerut să se insti-

Scrisori din Germania

— Stabilizarea Mărcii. — Urcarea prețurilor. — Dolarul, steaua fixă a firmamentului. — Sub teama unei noi prăbușiri —

Berlin, 4 Ianuarie 1923.

Stabilizarea valutei germane, baza de operații a comerțului și a industriei, începe să seosească, cu tot guvernul de capacitate al lui Cuno. Și e ușor de închipuit că datorită acestui fenomen morbid, întreaga viață a țării suferă, până în cele mai mici încheeturi. Toate lucrurile s'au scumpit, numai în aceste două luni din urmă, fără proporție. Încrederea în valuta germană a ajuns aici așa de mică și teama de viitor așa de mare, încât negustorii sunt în adevăratul înțeles al cuvântului, zăpăciți. Acelaș articol, în acelaș magazin, are diferite prețuri, după zilele diferite în care a fost cumpărat de negustor și după cantitatea pe care vrea s'o cumpere clientul. — „De ce acelaș articol îl vindeți în acelaș magazin și în acelaș timp cu două prețuri?” — „Fiindcă l-am cumpărat și noi, îi răspunde negustorul, cu două prețuri. Articolul pe care-l vindem mai ieftin, l-am cumpărat cu câteva zile înaintea celui pe care-l vindem mai scump și, deci, l-am plătit mai ieftin!” — „Dar de ce aceste gulere pe care vreau să le cumpăr, le vindeți cu două prețuri? Dacă vreau să cumpăr 6 bucăți, îmi cereți numai 1500 de mărci pe bucată, iar dacă vreau să cumpăr 12 bucăți, îmi cereți 2000 pe bucată. Cum se face?” Și negustorul îi explică foarte repede și poate și convingător, cum stau lucrurile. Prețurile se urcă zilnic, neîncetat. Dacă el ar vinde într-o singură zi toată marfa pe care o are în prăvălie, ar fi aproape distrus, căci, silit, trebuie să-și micșoreze afacerile. Ceeace alaltăieri a costat cinci milioane, astăzi costă șapte: de unde ia el diferența? Sentimentul acesta de teamă, mai mult decât pofa de speulă, explică scumpetea de azi, care începe să devie sufocantă. În două luni de zile, dela 1 Noembrie la 1 Ianuarie, prețurile s'au

urcat de cel puțin cinci ori și tendința neîncetată de scumpire persistă. Și acest fapt nu stă în legătură directă cu deprecierea mărcii, căci de două luni Dolarul (alci Dolarul e cum e francul francez pentru noi) fluctuiază cam în aceleași limite, în timp ce prețurile se urcă continuu. Neîncrederea în marca germană e așa de mare, încât negustorii caută să previe o scădere probabilă a mărcii printr-o urcare efectivă a prețurilor. De aceea viața se scumpește zilnic, fără ca cineva să poată spune, unde se va opri această scumpete și când?

Singura stea fixă, cum s'a exprimat un american, și luminoasă, pe cerul întunecat al vautei germane, este Dolarul. După el se orientează aici toată lumea, dela cel mai sărac om până la cel mai bogat. Toți se interesează de fluctuațiile lui zilnic și pretutindeni, la ora edițiilor care aduc cursul Bursei, nu auzi vorbindu-se decât de Dolar. Femeia bătrână care vinde la o margine de trotuar mare, negustorul de cărți vechi care stă cu căruciorul lui la colțuri de stradă, fetele de prăvălie și din ateliere, funcționarul privat și cel de Stat, negustorii și industriașii, ca și bancherii, toți se interesează în deaproape de cursul Dolarului. E explicabil. Câștigul lor zilnic, săptămânal sau lunar depinde de cursul Dolarului. Căci, pe lângă salariul de bază — vorbesc de funcționari și muncitorii de toate categoriile — ei primesc un spor de scumpire, care se calculează totdeauna după cursul Dolarului. Iar negustorii și industriașii își fixează îndobște prețurile după singurul punct stabil, care, „pentru Germania, e moneda americană. De asta interesul acesta așa de viu și palpitant pentru moneda tare a unchiului Sam. Răpiți astăzi Germaniei această stea polară, după care ea își orientează forțele ei economice și, a-

tunci întreaga ei viață economică plutește în chaos și se îndreaptă spre neant.

Rezultatele străduințelor guvernului în această privință nu se văd. Venit cu menirea de a îndrepta valuta, el n'a reușit să facă aproape nimic în intervalul de când are în mână soarta Reichului. Astăzi nu se știe mai mult ca în ajunul venirei lui, dacă Germania va obține sau nu, dela Aliați, cele două condiții ale stabilizării mărcii: moratoriul și împrumutul extern. Și mai mult: el n'a reușit măcar să facă să mai conțină acea mașină infernală, care după războiu s'a dovedit a fi cea mai mare primejdie pentru viața economică a unui Stat și, deci, pentru liniștea lui publică: tiparul de imprimat hârtie-monedă. Tiparul lucrează neconținut și, cu toate acestea, abia reușește să satisfacă nevoile Statului. De un echilibru al bugetului, în asemenea condiții, nici nu poate fi vorba. Iar nesiguranța, cu atât mai mult dăinuște și se agravează.

În ultimul timp negustorii se așteptau la o nouă prăbușire a mărcii. Temelurile acestei temeri nu le am cunoscut, căci nimeni nu putea să-și explice pe ce își întemeiază frica: era presimțirea numai a unui nou dezastru, pe care numai sentimentele îl bănușesc, căci rațiunea este, în asemenea împrejurări, neputincioasă. Teamă n'a trecut și lumea trăește încă sub teroarea ei. Cine știe: ce poate să aducă viitorul?

Coresp.

O intervenție a Americii

Paris. — (Rador.) În urma eșuării tratativelor dela Paris în chestia reparațiilor, se afirmă că America ar fi făcut demersuri în chestia ocupării Ruhrului. Presa franceză speră, că America va observa pe viitor o atitudine neutrală.

comisiune de experți și am luat dispoziții ca ea să fie gata. Conferința dorește să termine cât mai repede posibil pacea cu Rusia și e foarte important pentru noi să procedăm solidar cu ceilalți și să nu rămănem izolați. Numai prin contactul cu toți cei interesați vom putea lua dispoziții în cunoștință de cauză.

Toți mi-au promis concursul lor, dar așteaptă desfășurarea discuției cu Rusia și studiază răspunsul unguresc.

Sper totuși că această săptămână va aduce hotărârea asupra Basarabiei și a maghiarilor. Cred pe Lupu foarte la locul său în situația actuală. Creditul pe care îl are în Rusia și aci la Londra pe lângă oamenii importanți, îl pune în măsură de a putea să ne ajute mult. Sunt convins că se va conforma dacă Majestatea Sa îl va da ordinul.

D. Mărzescu să răspundă

Întreb pe d. Mărzescu: mai susține că, pasajele publicate (referitor la d-rul Lupu) corespund „exact” acelor citate de d-sa în parlament? Iar întrucât va trebui să recunoască că există o deosebire esențială între textul d-sale și între textul recunoscut și de d-sa ca autentic publicat de mine, îl rog să constate: cine este falsificatorul?

D. Mărzescu se folosește de tactica iepurei lui la goană. Sare în dreapta, în stânga, „face clicane” cum se spune la noi în Ardeal, spre a-și face urma pierdută. D-sa se erijează în acuzator imputându-mi, deși nu bărbătește direct — pentru că o astfel de afirmare știe că ar fi o minciună vădită — ci în mod perfid cu jumătate gură, că telegrama 4030 „se găsește în buzunarul d-lui Vaida și nu în arhiva dela externe”. Până acuma d. Mărzescu afirma prin „Viitorul” din 30 Decembrie, adresându-se către mine, „prim ministru de ocazie”: „sau publicat textele telegramelor cu No. 4036 și 448, — să se publice și telegrama cu No. 422”.

Acum după ce am publicat telegrama 422 expediată pe adresa d-lui Trăsnea-Greceanu la Copenhaga (iar nu pe adresa d-lui Ștefan Pop la București, cum afirma d. Mărzescu) d-sa declară că nu poate publica și controla telegrama cu No. 4030, pe când bine trebuie să știe că o telegramă cu acest număr nu se poate găsi la dosar.

Ceva ce nu există, nu poate fi sustras nici chiar de d. Mărzescu, fie în calitatea sa de ministru de externe ad-interim, fie în calitate de fost ministru de interne.

Cine a sustras telegramel.

Perfida insinuație a d-lui Mărzescu că eu aș avea în buzunare documente din arhiva Ministerului de externe, va judeca orice om de bine cât e de întemeiată, considerând:

1) În posesiunea mea se găsesc copii de pe telegramele adresate mie de d. Ștefan Pop și de pe răspunsurile pe cari i le-am expediat. Dosarul autentic trebuie să se găsească în arhiva Ministerului de externe;

2) Dacă, cu toate că trebuie să se găsească, totuși ar lipsi anumite telegrame, atunci ele au dispărut, jurate fiind de anumii oameni ele trebuie să fie în buzunarul unor anumiți oameni.

D-l Mărzescu, ca fost ministru de interne și ministru la două resorturi va găsi, cred, căile și mijloacele spre a da de urma acelor anumiți oameni cari au furat telegramele, cât și de urma acestora pentru cari ele au fost furate.

La reîntoarcerea mea dela Londra fiind căzut în absență, precum i se cuvine unui „prim-ministru de ocazie”, eu n-aș fi putut șterpeli nici chiar cu concursul d-lui Mărzescu vre-un act din arhiva resortului meu. Pe atunci era ministru de externe Dăliu Zamfirescu și astfel ocazia de a mai șterpeli dispăruse. L-am găsit pe succesorul meu foarte agitat în urma faptului că din dosarul Ministerului de externe lipsea telegrama mea, atât cea cifrată cât și textul identic trimis en clair conținând textul documentului prin care d. Lloyd George îmi notifica recunoașterea Basarabiei din partea Conferinței. Dăliu Zamfirescu a și întrebare pe d. Pelivan dacă Basarabia într-adevăr ni-a fost recunoscută. Această telegramă o poate găsi d. Mărzescu sub nr. 6442. Ce Dumnezeu, doar n-o fi fost sustrasă și aceasta?! Chiar după reîntoarcerea mea, lui Zamfirescu i se părea atât de neverosimilitate recunoașterea Basarabiei după ce din 3 Martie până în 22 Martie nu se găsea nici o urmă de telegramă la dosarele arhivei, prin care aș fi notificat acea recunoaștere, în cât nu

am reușit să-l conving decât dându-i să citească textul autentic cu iscălitura originală a d-lui Lloyd George.

Eu nu mi puteam explica faptul nemai pomenit că un document atât de important nu sosisse la destinație, cu toate că îl expediasem în două exemplare. Dăliu Zamfirescu însă a luat lucrurile cu calmul potrivit unui diplomat de carieră, consumat și pățit.

Ceeace eu ca fost „prim-ministru de ocazie” nu mi puteam explica dănsul a privit ca o fatalitate. O fatalitate ce Ministerul de externe român condus de un „șef de ocazie” i se poate întâmpla în absența acestui șef, adică dispariții de acte oficiale din arhivă, precum poate avea cineva neșansa ca pe Calea Victoriei să i se fure o batiștă din buzunar. „Vedeți d-voastră zise Zamfirescu către mine, anumiți oameni au avut interes ca telegramele d-v. să nu-i parvină adresantului și astfel n-au parvenit. Iată explicația.”

Pe urma delicventului.

D-l Mărzescu ar face în tot cazul un lucru patriotic, întrebându-l energiile sale de ministru consumat într-o găsi pe acel anumit individ, care a furat telegramele mele prin cari comunicam integral documentul referitor la recunoașterea Basarabiei, iscălit de d-l Lloyd George. Cred că trebuie să fie identic cu ocel anumit individ dela care d-l Mărzescu nu s-a știit să primească textul telegramel mele expediate în 11 Martie 1920 ca răspuns la telegrama 4790. De această telegramă a mea d-l Mărzescu a abuzat falsificându-i conținutul după aceeași metodă, cum și-a permis să falsifice conținutul telegramel 433.

Pe ce căi și prin ce mijloace a ajuns d-l Mărzescu în posesia acestei telegramel? În vara 1920 d-sa nu era ministru de externe ad-interim ca să poată abuza în calitate oficială de dosarele secrete ale Ministerului de externe.

Întreb, după toate acestea: are oare d-l Mărzescu, ministru de externe ad-interim suprafața morală, îndreptățirea să-mi adreseze prin „Viitorul” cuvintele: „cu aceasta credem, s'a dovedit pe deplin cine este d-l Vaida și ce temei se poate pune pe documentele de stat ce dă publicității, după ce a văduvit de ele arhiva statului?” Aceste cuvinte, d-sa e dator să și le adreseze și, cât timp refuză a supune litigiul dintre noi verdictului unui juriu, compus din oameni nepărtinitori.

Știri din Banat

Timișoara, 5 Ian. 1923.

Punga de sub strașină. Locuitorul Petru Zimi din comuna Magyarittele (Jugoslavia) a reușit să-și adune din economiile sale de toată ziua frumoasa sumă de 50.000 de dinari. Nu i-a numărât nici odată, ci aduna numai ban pe ban. Zilele trecute, când făcând socoteala a văzut că trebuie să aibă deja cincizeci de mii, a voit să-i scoată de sub strașina casei, unde-i aduna într-o pungă. Când s'a urcat în pod însă, punga nicăiri. Cineva care știa despre acest lucru, a dus-o. Petra Zimi a reclamat cazul, dar înzadar. Punga de sub strașină nu s'a mai găsit.

Fapta unui student dela Politehnică. Servitoarea Magda Erenreich, în etate de 27 de ani, a sărit zilele trecute în Beghei, cu intenția de a se sinucide. Dintre mulțimea care se găsea pe țârmur, a ieșit studentul Christea Nezeu dela școala Politehnică, de fei din Calafat, a sărit după servitoare și a salvat-o.

Serbări pentru comemorarea lui Pasteur. Asociațiunea Franco-Română din localitate a luat inițiativa de a serba, în ziua de 25 ct. aniversarea centenarului lui Pasteur. Serbarea va avea loc în sala dela Casinoul civilo-militar, la ora 5 jum. p. m.

Asasinarea unui învățător. Învățătorul Ivașcu din comuna Nădlac, jud. Arad, curtea de foarte mult timp o fata din comună. Tatăl fetei fiind unul dintre cei mai avuți oameni ai comunei, i-a interzis învățătorului de a se mai întâlni cu fata sa. Acesta însă nu a prea luat în serios această interdicție. Într-una din zilele trecute, găsindu-se tocmai în casa fetei, nababul, care era și puțin cam amețit de băutura, l'a împuscat pur și simplu. Asasinul a fost arestat.

Reclădirea teatrului din Timișoara. Filiala din localitate a societății „Unirea Comercială” din București a oferit 25.000 de lei pentru fondurile reclădirii teatrului din Timișoara. Fapta se laudă dela sine.

În 4 crt. a avut loc, în mijlocul unor festivități înălțătoare în sala dela Casinoul civilo-militar, împărțirea între săraci a darurilor de Crăciun. Au luat parte la această serbătoare, a cari-

tăți, în afară de capii autorităților militare și civile ale orașului nostru, mai mulți fruntași ai industriei și comerțului și diversele asociațiuni femești și de caritate. Serbarea s'a început cu Imnul regal, după care tineretul școlar, condus de păr. Vulpe, a intonat mai multe cântări. D-l general Găvănescul arată că, Casinoul civilo-militar, între alte scopuri nobile, are și pe acela de a ajuta sărăciimea și că în acest scop, nu se cruță nici un fel de osteneală. După cuvântarea d-nei Popovici, care le mulțumește tuturor celor cari, prin osteneala sau prin donațiunile lor au reușit să aducă puțină bucurie în casele celor săraci — se împart darurile.

Inf.

„Gazeta Voluntarilor”

La Cluj a început să apară cu 1 Ian. a. c. săptămânal, „Gazeta Voluntarilor” sub conducerea unui comitet. Noul confrate, a cărui apariție o salutăm calduros, are menirea să aperse interesele voluntarilor români, cari în timpul războiului mondial s'au înrolat în armatele română, franceză și italiană.

Numărul prim se prezintă în condiții foarte bune, aducând și câte-va chipuri din viața voluntarilor.

Abonamentul pe un an 60 lei, pe 6 luni 30 lei. Redacția și administrația Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 70, etajul III.

Ar fi de dorit, ca toți foștii voluntari, țărani și intelectuali, să aboneze această foaie, menită să strângă legăturile între foștii voluntari și să le aperse interesele.

Din nr-ul prim reținem următoarele două informații de interes obștec:

În ziua de 28 Decembrie ne-a vizitat la redacție d-l Antoniu Kudrná, fost voluntar în Franța, actualmente detașat al presei pe lângă Legațiunea cehoslovacă din București, autorizat fiind de către organizațiile legionarilor din Cehoslovacia pentru a lua contactul cu Uniunea f. voluntari români. D-sa a fost primit și informat de către d-nul președinte al U. f. v., dr. Victor Deleu.

— În cadrele armatei române au luptat 12 mil de soldați recrutați dintre refugiații cari au renunțat la supușenia austro-ungară; 10.000 din rândurile prizonierilor din Rusia; 4000 au luptat în corpul al doilea de voluntari, din Siberia, alături de legiunea cehoslovacă; 6000 în legiunea italiană. Din acest număr de voluntari, au murit pe front și de epidemii peste 6000 de oameni. Adeca, aproape a 1/2 parte.

Viața și opera lui Nicolae Bălcescu

Discurs rostit la serbarea „Nicolae Bălcescu” dela liceul „Andrei Șaguna” de d. prof. Gheorghe Popa.

— Urmare. —

În „România viitoare” apare pentru întâia-ora și „Cântarea României”. O amintesc aici, pentru că această lucrare de o atât de nobilă inspirație a fost atribuită, pe nedrept, lui Bălcescu. D-l Panaitescu, în biografia amintită, aduce argumente hotărâtoare pentru paternitatea lui Alecu Russo.

Bălcescu a dat însă în aceeași revistă cea mai desăvârșită sinteză a problemelor revoluției în articolul intitulat: „Meritul revoluției în istoria română”. El pornește dela conștiința celor 18 veacuri de trude, suferințe și lucrare a poporului român asupra lui însuși. Moștenirea aceasta a trecutului trebuie păstrată, înălțându-se ceea-ce e rău. Și răul cel mare este, că boierimea, sângele nobil al țării, s'a degradat prin „bogăție și aspirare”. În local ei avem cicoșismul legitim din exploatarea puterilor publice de către fanarioși și aventurieri. S'a alcătuit astfel o „mare și monstruoasă clădire de tiranii, puse una asupra alteia și toate răzimate și apăsând pe popor, pe țărânul muncitor”. Remedial nu este în crearea unei burghezii politice, căci aceasta este străină ca și pe vremea Fanarioșilor, ci crearea unei democrații naționale, țărănești, prin întregirea Românilor, vecinilor, șerbii veacului de mijloc, în drepturile sale de om, de cetățean și de nație”. O condiție politică indispensabilă pentru realizarea unei astfel de democrații, este unitatea națională. Pentru liniștea lumii, pentru mulțumirea poporului, pentru valoarea universală pe care o reprezintă orice sufiect național și în virtutea dreptului im-

prescripabil al națiunilor, trebuie să creăm și noi „o nație puternică și liberă, prin dreptul și datorita noastră, pentru binele nostru și al celorlalte nații”, să îndeplinim „unirea într-o singură nație, unire la care (Românii) sunt menii prin naționalitate, prin azeși limbă, religie, obiceiuri, sentimente, prin poziția geografică, prin trecutul lor și, în sfârșit, prin nevoia de a se păstra și de a se mântui”. Dar drepturile unei nații nu se pot căpăta prin milogeli cu memorii în mână pe la ușile împărățiilor și miniștrilor lor; ele trebuie cucerite. „Fiți gata de a lua vol, fiindcă împărații, domnii și boierii pământului, nu dau, fără numai aceia ce li-se smulge”. Trebuie deci creată o conștiință națională vie, prin cultura națională. Dar aceasta o au numai pușini. De aci datorita lor de a lumina pe cei mulți: „Sprâjiniți inimile slabe și îndoișoare, propovăduindu-le adevărul, care luminează și dă putere”. Iar dacă această muncă ar cere „priebejie, lipsă, batjocuri îndurate, singurătate tristă, ce are a face? Suferința e condiția esențială a dezvoltării morale — în ceiace privește un om singur sau marea lucră, care înseamnă o nație”. (Iorga: Ist. lit. III. pg. 83).

Cu trecutul lui atât de bogat în fapte și cu concepțiile lui atât de înalte despre rosturile naționale, era foarte natural, ca amintirea revoluției ardelenel dela 1848, să fie sărbătorită la 15 Maiu 1851 prin glasul lui Bălcescu. Discursul rostit cu această ocaziune, al 2-lea și cel din urmă rostit în întreaga lui viață, totuși atât de agitată, se va celi în

această ședință și numai stăruese asupra lui. Asemenea nu pot zăbovi asupra marelui număr de scrisori ce ni-a lăsat și în care se cuprind, pe lângă ideile fundamentale sistematizate în lucrările ce am analizat, și o mulțime de chestiuni de amănunt, o mulțime de proiecte și de frământări sufletești, cari dovedesc larga sferă de preocupări a acestui suflet neliniștit. Și scrisorile ne mai dovedesc ceva: că în fundul acestui suflet, care în manifestările exterioare, ne apare numai sub înfățișarea eroică a luptătorului pentru drepturile naționale, trăia o comoară de simțire delicată și caldă, care fiind prea intimă, sinceră și adâncă, numai rare-ori se va manifesta și la suprafață. Iată ce scrie d. e. despre mama lui: „Biața mama mea, singura dragoste și adorație a mea, e așa de nenorocită. Totdeauna am sacrificat-o datorii mele către țară. De zece ani, de când o tot fac să fere pe dânsa, care nu poate găsi mângăiere în convicții puternice ca ale noastre, imaginea muma-mi, bătrână, bolnavă, nenorocită, ea, care e așa de bună, care a jertfit atâta pentru noi și care acum suferă atâta, e neincetată înaintea ochilor mei. Pune această sfântă imagine înaintea frate-meu și zici să nu necinstească bătrânețea și viața ei cea virtuoaasă”.

„Dar Bălcescu nu dăduse înecă năfuiii sale întreaga sa avere sufletească. De mult lucra la o operă, care să fie simbolică pentru întreaga luptă vieții lui și pentru întreg viitorul neamului. Mai ales acum, spre sfârșitul trist al vieții sale, când nu mai spera nimic dela politică și diplomație, dar totul dela forțele viei ale națiunii, truda lui este îndreptată spre cultivarea acestor forțe viei, prin exemplul și experiența trecutului, către greiele sarcini ale viitorului. Și ce epocă ar fi fost mai potrivită să fie oglindă și învățătoare pentru mulți, decât epoca lui Mihai Viteazul? Bălcescu va urmări deci „în tragedia

ULTIMA ORA

Desmintirea unor știri alarmante.

București. — Oficiul guvernului publică următorul comunicat:

Din cauza unor manifestațiuni ale populațiunii ungare, cari s'au întâmplat peste Tisa și nu în Transilvania, unele ziare au răspândit știri alarmante, de natură să neliniștească pe cetitori.

Luând informațiuni dela autoritățile în drept, ni s'a comunicat, că la graniță nu s'a întâmplat nici-una din ciocnirile anunțate și că nu există nici-un motiv, care ar putea să neliniștească populațiunea.

Față de agitațiunile gălăgioase din Ungaria, s'au luat toate măsurile necesare.

Populația ungară din Transilvania este complet liniștită, fiecare cetățean înțelegând să-și vadă de treburile zilnice.

Concentrare de trupe grecești.

CONSTANTINOPOLE. — (Rador.) Au fost concentrate trupe grecești în direcția Adrianopolului. Aceste concentrări au caracter demonstrativ.

fără speranță a vieții sale, tragedia eroului de pe vremuri, care putea da îmbărbătare prin biruințele sale, prin trecătoarea lui izbândă, dacă nu prin aenorocitul lui sfârșit, generației, care acum se afla în luptă". (Iorga I. c. III, pg. 85).

(Va urma.)

Decorațiile

Cetim în organul oficial al Mitropoliei gr. cat. de Blaj „Unirea” următoarea notiță, care trebuie să găsească aprobarea tuturor oamenilor de bine:

„In Monitorul Oficial” este de o bucată de vreme o adevărată ploaie de decorații. Intre cei decorați citim și nume aparținătoare clerului nostru, dar fiindcă temelul acestor decorații nu este meritul de ordin bisericesc, ci unul de ordin politic, nu găsim a fi potrivit a încresta aceste distincții. Știm însă, că pentru decorare s'au făcut propuneri — la cererea ministrului de culte — și din partea autorităților bisericesti, singure competente de a aprecia vrednicile „preoțești”, și când se va da curs acestora, ie vom încresta cu plăcere și noi. În scopul acesta rugăm oficiile episcopale să ne țină în curent cu această chestiune”.

Cât de mult ne am fi bucurat dacă și organul Mitropoliei gr. or. române dela Sibiu „Telegraful Român” ar fi procedat la fel, pretinzând ca la decorarea preoșilor noștri să se ceară întotdeauna și avizul autorității superioare bisericesti, care în primul rând e chemată să aprecieze vrednicile slujitorilor altarului.

Bibliografie

În editura „Cultura Națională” București, au apărut următoarele volume, într-o excelență execuție tehnică.

N. Iorga: Histoire de Roumains et de leur civilisation ediția XII-a. Prețul 60 lei.

G. G. Longinescu: Cronici științifice. Prețul 25 lei.

Frank Stevens: Prin împărăția furnicilor, traducere în românește de C. Sandu Aldea. Prețul 22 lei.

Jérôme et Jean Tharand: Umbra Crucii, roman, traducere în românește de Adolphe Clarnet. Prețul 35 lei.

Longos: Daphnis și Chloe, tradulare din grecește, de Const. Ioan Balmuş. Prețul 28 lei.

Beniamin Constant.: Adolf, roman traducere de T. Teodorescu-Branșiște, Prețul 30 lei.

Oscar Wilde: Prințul fericit, povești în românește de Irena Floru. Prețul 40 lei.

Constantin Gane: Prin viroage și coclauri 1916—1917. Prețul 30 lei.

Informațiuni

Suveranții noștri au serbat ieri în oero familiar aniversarea a treizecea a căsătoriei Lor.

Toate universitățile din țară vor fi deschise la 22 Ianuarie st. n.

Din Praga se anunță, că Sâmbătă dimineață un individ a tras asupra ministrului de finanțe Rasin două focuri de revolver. Ministrul a fost grav rănit. Atentatorul, un agent de asigurare, cu numele Supol, a fost arestat. La interogator atentatorul, un tânăr de 19 ani, a declarat că a săvârșit atentatul din motive politice.

Poetul național al Svabilor din Bănat, Adam Müller-Guttenbrunn a încetat din viață la Viena în vârsta de 71 ani.

Un grup de studenți universitari va aranja, în ziua de anul nou în Râșnov, o serată artistico-dansantă. Inceputul la orele 8 seara. Invitări speciale nu se fac.

Comitetul Reuniunii femeilor rom. din Brașov aduce la cunoștința On. Public, că din diferite motive, a renunțat să aranjeze petrecerea obicinuită din Seara anului nou.

Aranjerii balului „Domino galben” din 10 Ianuarie roagă pe aceia cari vor veni în mască, ca să aducă neapărat cu sine invitarea.

Dom.noul galben și masca nu e obligatoare, însă vă rugăm favoriza colorea galbenă.

Adunarea celor mășcați va fi în sala albastră.

Bar-jazz-band, dans la pœquet în sala albastră.

Buffetul Reuniunii femeilor la parter în localul Cafenelei Redouta. Biletele se pot cumpăra și înainte, Miercuri, cu începere dela ora 5 p. m. la casa Redutei pe lângă prezentarea invitărei.

Cei cari din eroare nu au primit invitare și reflectează la ea, să se adreseze doamnei Deutsch Arminne (str. Orfanilor No. 35, et. I., No. telefonului 113).

În cancelaria subsemnatului află aplicație momentan un candidat cu praxă.

Dr. Dionisie Roman,
Medic.

Știre medicală. Dr. Iuliu Fischer, specialist în boale venerice și de piele, reintors din străinătate, dă consultațiuni din nou în strada Orfanilor 25.

Locale Marele Concert de Vineri

Vineri, în 12 Ianuarie, orele 8 seara are loc în Aula liceului Honterus Concertul dat de Societatea ocrot. orfanilor din războiu, cu grațiosul concurs al următorilor artiști:

D-na Marioara Ionescu pianistă laureată a Conservatorului din București. D-na Marioara Moga, artistă dramatică. D-șoara Viorica Bogdan, pianistă premiata a Conservatorului din București. D-l Andreiu Niculescu—Milano bariton, profesor de Conservator și d-l profesor A. Moldrick, violoncelist, cu următorii

Program:

1. Benedetto Marcello: 1686—1739 Sonata în sol minor pentru violoncel și piano: d-l profesor A. Moldrick și d-na Marioara Ionescu.

2. Declamațiuni: de d-na Marioara Moga.

3. Garganoff: Suite Russe p. piano. 1. Souvenir. 2. Intermezzo. 3. Petite valse. 4. Humoreske: d-na Viorica Bogdan.

4. Canto:... d-l Andreiu Niculescu-Milano.

5. Chopin: 1. Nocturne op. 15 Nr. 2; 2. „Trois Ecossaise”. 3. Mazurka op. 33 Nr. 1. 4. Valse: d-na Viorica Bogdan.

6. a) Gabriel Fauré: Sicilienne. b) A. Simion: Berceuse. c) L. w. Beethoven: Menuet p. violoncel, d-l prof. Al. Moldrick.

Publicul amator de adevărată artă, nu va scăpa ocazia de-a asculta acest classic concert, cu un program atât de frumos, executat de artiști de întâia mână.

Fiind în acelaș timp vorba de-o cauză umanitară, ocrotirea orfanilor din războiu, invităm cu toată căldura publicul fără deosebire de naționalitate, să binevoiască a sprîjni cu obolul său, acest concert, dat în scop filantropic.

Comitetul aranjator.

Mulțumită publică. Soc. de muzică „Armonia” aduce pe această cale mulțumiri următorilor domni și doamne, cari cunoscând nobilul scop ce-l urmărește această societate, au binevoit a dona pentru soc. de muzică „Armonia”, singura societate românească de muzică în Brașov.

D-l Dr. C. Oancea 200 Lei, d-na Paraschiva D. Furnică 300 Lei, d-nii: Gh. Cristolovean, I. Spuderca, N. Tănț, N. Badea, câte 100 Lei, d-l N. Spuderca 20 Lei și d-l D. Măzgărean, care s'a făcut membru fondator cu suma de 100 Lei. Secretariatul Soc. „Armonia”

8865 8-7 Fotografii pentru carnete de servitoare se efectuează urgent în forma prescrisă de lege în

Atelierul H. LANG,
strada Porții 52. — Telefon 746.

Farmacie arendez.

provincie, localitate importantă.
Oferte: Ziar. 3479 1-3

Văpsitorie și curățire chimică

Văpsitorie
de vulpi și blănuri
la
„Kristály”,
CLUJ.

Expediția prin poștă.
Ambalajul gratuit.
2569 35-50 Lloyd 651

Pentru completarea conscripției nominală a sufletelor, precum și pentru înlesnirea umblării cu crucea în ajunul botezului Domnului (Joi, 18 Ian. 1923) rog pe acei credincioși uniți, cari în cursul anului 1922 s'au domiciliat în Brașov, eventual și pe aceie, cari și-au schimbat locuința, să binevoiască a se anunța de urgență la acest oficiu. Oficiul paroh. gr. cat. român, Brașov, str. Lungă 111.

In favorul Orfelinatatului din Blaj s'a colectat dela: Redacția Gazetei Transilvaniei Lei 100, d-nii: Alexandru Halmaghi 100, Grăf 50, Dumitru Muntean 40, Robert Ștein 20, Michael Miess 20, Ioan Aldea 50, „Brașovul” societate comercială 40, Moise Popa și Vasile Dejan 100 Lei. Total Lei 520. Brașov, la 30 Dec. 1922. Ioan Beraru, colectant.

La prefectura poliției de Stat din Brașov a sosit dela Ministerul de interne un ordin, care dispune că, în cazul când în oraș este liniște deplină, să se lase localurilor publice libertatea de a fi deschise de sărbători peste ora 1 noaptea.

La Poliția de Stat se află una geantă de piele, conținând și una balistă, care a fost găsită pe str. Porții; cel ce a pierdut-o, să se adreseze acolo.

Hoți de firme. Dela o vreme au început să opereze în Brașov hoții de firme. În aceeaș stradă s'au furat zilele trecute firma producătorilor de lemne Schwarz și Marmorstein, iar, eri firma d-lui dr. Teutsch.

Acești hoți cari au operat în două rânduri în str. Michael Weiss, au desigur câștigul frumoase din vânzarea firmelor furate. Fiind foarte probabil că aceștia vor mai face și alte furturi de firme, poliția este datoare să ia măsuri pentru prinderea lor.

Omorât de tren. Pât Ferencz ucenic la măcelăria d-lui Hadnagy József din strada Magazinului Nr. 38, voind eri seară să treacă linia ferată între gara Brașov-Suburbie și cantonul Nr. 38 a fost surprins pe linie de trenul Nr. 3837, care l-a omorât pe loc, tăindu-l în bucăți.

Concert. Reuniunea germană de cântări din Brașov aranjează Joi în 11 Ian. a. c. un concert în aula liceului Honterus. Bogatul program e compus din numeroase coruri mixte și coruri de bărbați a capella. Dirigent d-l Victor Bickerich. Bilete la librăria Hiemesch

D-l Radu Prișcu trimițând o nouă scrisoare d-lui profesor Iiie Cristea, regretăm că coloanele ziarului nostru nu pot servi unei discuții inutile. Având numele autorului, d-l director școlar să-și ia satisfacția, la care crede că are dreptul.

Laborator Roentgen modern, cu aparatele cele mai noi, uzină electrică proprie, sub manipulara Dr. Papp Ludovic, Str. Orfanilor 25. Medic conducător Dr. Iuliu Fischer, specialist. Fotografii și transluminări precum și vindecări cu razele Roentgen și cu raze ultraviolete (cvarț), zilnic și în orice oră din zi.

Circulară. În ziua de 28 D. cembrie în internul orașului, pe stradă, s'a aflat un pachet care conține ismene bărbătești și ciorapi, proprietarul justificat poate prelua pachetul în orele de serviciu dela Prefectura Poliției Brașov. Serviciul de cercetări și urmăriri. p. șefal Serviciului: Indescifrabil.

Pentru a face posibil și celor cu stare materială mai puțină să se îmbrace cu toată scumpetea, în mod corăspunzător situației pe care o ocupa, am deschis în depozitul meu o secțiune pentru cei cu

STARE MIJLOCIE

88.8

unde se pot confecționa în mod solid:

11 0

costume de bărbați din stofă de lână veritab. cu Lei 1600-2800
paltoane de iarnă din stofă de lână veritabilă cu Lei 1800-2900
MAGAZINUL DE HAINE
W. NEUMANN,
BRAȘOV.

VIENA.

Un transport mare de
VINURI DE ARDEAL ȘI DIN VECHIUL REGAT
 ca: (Drăgășani, Nicorești, Dealu-mare) din cele mai renumite vii ca:
 Oromolu, Brezeanu, Marghiloman etc. a sosit la
Bodega Ioan I. Avrigeanu,
Brașov, Ștefan cel mare Nr. 7. — (vis-à-vis de „Liceul clasic“)
 și cu ocazia sărbătorilor se desfac cu prețul de concurență de
Lei 14 — 15 p. litru.
 Vinuri superioare și delicioase. Tuică de Văleni, Drojdie, Tescovină,
 Gustări diferite. Mărfuri coloniale și delicatose cu prețul zilei.
 Serviciu la domiciliu. Deschis până la ora 10 seara. 3-4

Antrepozitele Soc. an. „Brașovul“

(în fața gării Brașov)

are în depozit spre vânzare **porumb** și tot felul de cereale,
 vinde **cu 5%, sub prețul pieții.** Predăm marfa la
 orice stație din Ardeal. Inlesniri de plată. Primește mărfuri
 în comision. Face avansuri pe mărfuri în gaj. Inchiriază
 ochiuri de magazin și pivnițe pentru tot felul de mărfuri
 și vinuri. Incărcări, descărcări, manipulari.

Linie dublă de garaj proprie.

A se adresa:

„Brașovul“, Societate anonimă Rom.

Strada Principele Carol Nr. 2, Brașov.

Telefon 177.

3472 2-3

Casă de vânzare

cu grădina frumoasă,
strada Băișilor Nr. 41, Brașov-vechi.
 Informații: Strada Băișilor Nr. 23.
 3480 2-3

No. 1059/1922.

Publicațiune

Comuna HOMOROD, în baza deciziei administrative județeană No. 82-1922, aprobată cu ordinul No. 3259-1922 a direcțiunii centrale a pădurilor din Cluj în ziua de 29 Ianuarie 1923, ora 10 a. m. în casa comunală din Homorod, județul Târnava-mare, se va vinde prin licitație publică orală împreună cu oferte scrise, materialul lemnos de pe suprafață de pădure de stejari, fagi și carpeni de 160.67 jug. cat. prevăzută în amenajamentul aprobat cu ordinul No. 96716/915 F. M. din clasa economică „A“ seria I. parcelele 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8 și 9 al căruia volum conform estimățiunii făcută de regiunea silvică, s'a stabilit la 141 m³ lemn de construcție, 13511 m³ lemn de foc.

Prețul dela care începe licitația s'a stabilit la 226.736 Lei sub care materialul lemnos nu se va vinde, comuna Homorod nu garantează nici întinderea pădurii pusă în vânzare, nici calitatea și nici cantitatea materialului, stabilite de organele silvice.

Garanția este de 10% din prețul de strigare adică 22.670 Lei, care sumă trebuie depusă înainte de începerea licitației în efecte garantate de Stat.

Ofertele închise, cari vor conține garanția și declarație că amatorul cunoaște condițiunile de licitație și contract și le consideră de obligatoare, trebuiesc înaintate, înainte de începerea licitației prezidentului, sau persoanei însărcinată cu conducerea licitației

Ofertele întârziate și ofertele ulterioare sau telegrafice, cari conțin dispozițiuni contrare condițiunilor de licitație și contract, nu se acceptă.

Pădurea este situată în hotarul comunei DOPCA la o depărtare de 4 km. dela comuna Dopca și 10 km. dela gara Racoșul inferior.

Condițiunile de licitație și contract se pot vedea în cancelaria comunală în Homorod și la ocolul silvic în Rupea. Homorod, la 29 Decembrie 1922.

N. Noghiu, Johann Binder,
 primar. not.

3482 1-1

Cinema-Apollo

(Teatrul Național)

Miercuri 10 Ianuarie

Târgul de sărutări,

piesă în 4 acte. În rolul principal
 HENNY PORTEN.

Prețul locurilor: Loje 15 Lei, Stal I. 10 Lei, Stal II. 6 Lei, Galerie 8 Lei.
 1-1

„Saxonia“ Nr. 200.

Depozitul mare

de vinuri și must

en gros și en detail

tot felul de vinuri din Ardeal și din Regat ca și must cu prețurile cele mai convenabile.

8845 17-88 **Georg Fleischer,**
 Brașov, strada Vămiei 23.
 Ingrosiștii se bucură de un rabat mare.

No. 1253/922.

Publicațiune.

Subsemnata primărie comunală publică posturile vacante în comuna APAȚA, județul Brașov, și anume:

- a) un post de brigadier silvic,
- b) un post de pădurar.

Interesenții vor putea vedea condițiunile la primăria comunei Apața, precum și la ocolul silvic reg. rom. Feldioara în Brașov.

Apața, la 4 Ianuarie 1923.
 8485 1-1 Primăria comunală.

SEMINTE

de trifoiu și luteră

cumpărăm în orice cantități și pe prețurile zilei cele mai avantajoase. -0-

Oferte împreună cu mostre să se adreseze la

Banca Centrală pentru Industrie și Comerț
SECȚIA CEREALE

Cluj, strada Regina Maria Nr. 1.

Telefon 329. — Adresa telegrafică: Centrala Cereale.

18-0

Toate soiurile de

OGLINZI

(pătate și uzate)
 se refac din nou la firma
HANS BORGER,

3486 pictor de firme, 1-8
 Nr. 68. Strada Spitalului Nr. 68.

De vânzare

un biliard

cu postav și bile noi, 6 tacuri pentru casine sau cafenele. Prețul 5000 Lei. Sft. Gheorghe, str. Ciucului 45, la **Ioan Colan.** 3471 2-5

„Saxonia“ Nr. 193. 3404 8-0

Albituri pentru

dame, domni și copii.

Garnituri de in pentru sofragerii și cafea în executarea cea mai simplă până la cea mai fină, se vinde **că prețul fabricii** la firma

Franz Gross,
 strada Porții Nr. 7.

De închiriat

Bodega și vastul restaurant al **Băilor Zizin.** 3186 22-30

„SAXONIA“

Intreprindere de reclame și anunțuri,
Brașov, str. Principele Carol Nr. 11.
 Telefon Nr. 29. (Kronstädter Zeitung).

Agente de publicitate.

Contracte speciale de publicitate cu toate ziarele din țară.

Organizație de reclamă sistematică.
 Proiecte și oferte-gratuit.

3272 20-0

Abonamente la Gazeta Transilvaniei se pot face ori și când timp mai îndelungat sau lunar.

ABONAȚI

„COSINZEANA“

singura revistă românească de familie, ilustrată bogat și cu numeroase articole, poezii, nuvele, schițe, ghicitori, etc.

8484 1-3

Abonamentul 120 Lei pe an.
 ADRESA: Cluj, Piața Cuza-Vodă, 16.
 Numere de probă gratuit.

No. Mag. 21400/922.

Publicațiune.

Se aduce prin aceasta la cunoștința generală, că taxele pentru desinfecție sunt a se plăti la Primărie, biroul expediției, (str. Porții 63, etaj II, ușa 4), sau în biroul spitalului de epidemii.

Organele, cari îndeplinesc desinfecția, nu sunt în drept să primească aceste taxe.

Brașov, la 20 Decembrie 1922.
 3469 2-3 Consiliul orășenesc.

Ceapă și raspaniți
GAZETA TRANSILVANIEI

FOTO-ZINCOGRAFIA ROMANEASCA

Execută după orice ilustrație. **BUCUREȘTI**
 Clisee lineare-Autotipie și Trichromie STR. GRAL FLORESCU 6
 Clisee pentru ziare, Reviste, Carti etc. (în dosul Grăd. Sf. Gheorghe)

PROPRIUL SĂU DUȘMAN
 este acela, care înainte de-a se prevedea cu hainele necesare, nu cercetează, fără obligația de-a cumpăra, Magazinul bogat asortat

Iosif Klein și fiul

Brașov, strada Vamei no. 24 (vis-à-vis cu biserica catolică).

Serviciu solid.

Prețuri ieftine.

13-100